

Latvija iesniedz pieteikumu dalībai Eiropas Kodolpētniecības centrā

Publicēts: 24.02.2020.

CERN

Projektu aktualitātes

Latvijas zinātniekiem jau tuvākajos gados varētu pavērties jaunas iespējas pētniecībā, jo pirmdien, 2020. gada 24. februārī, Latvija Eiropas Kodolpētniecības centrā (CERN) iesniedza Izglītības un zinātnes ministrijas sagatavoto pieteikumu, apliecinot valsts vēlmi pievienoties CERN asociētās dalībvalsts statusā. Latvijas pieteikumu CERN vadībai nodeva ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs.

Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) parlamentārais sekretārs Reinis Znotiņš, vērtējot Latvijas pievienošanos CERN, pauž gandarījumu un pateicību par darbu, ko ministrija un Latvijas pārstāvji ir paveikuši, lai mūsu valstij būtu iespēja kļūt par CERN asociēto dalībvalsti un pievienot savu devumu globālu problēmu risināšanā. "Iestājoties pasaules vadošajās ekonomiskajās un zinātniskajās apvienībās kā OECD un Eiropas Kosmosa aģentūra, Latvija jau ir apliecinājusi savu vēlmi kļūt par konkurētspējīgu spēlētāju pasaules attīstīto valstu vidū. CERN ir viens no pasaules ambiciozākajiem projektiem, kurā piedalās zinātnieki no visas pasaules. Iestāšanās šajā organizācijā pavērs jaunas iespējas un līdzdalības potenciālu Latvijas zinātniekiem, kā arī Latvijas uzņēmējiem. Starptautiskā vide palīdzēs iegūt salīdzinošu pieredzi un zinātnes sadarbības partnerus pasaules augstākajā līmenī," uzsver Reinis Znotiņš.

Latvijas valdība lēmumu sākt valsts iestāšanās procesu CERN pieņēma 2018. gadā, un mērķtiecīgi strādā, pilnveidojot augstas enerģijas daļiņu fizikas studiju un pētniecības jomu. Iecerēts, ka CERN padome, kurā darbojas pa diviem pārstāvjiem no katras dalībvalsts, par iestāšanās sarunu sākšanu ar Latviju varētu lemt jau martā. Provizoriski Latvijas pievienošanās CERN varētu notikt 2021. gadā.

«Latvijas dalība CERN būtu būtisks atspēriens Latvijas zinātnei, jo mēs pievienotos vienam no izcilākajiem zinātnes centriem pasaulē un Latvijas zinātnieki jau kā pilntiesīgi partneri varētu piedalīties CERN pētniecības projektos. Plašs darba lauks CERN ir arī inženieriem, jo viņi pēc fiziķu pasūtījuma konstruē iekārtas, ko izmanto globāli nozīmīgos eksperimentos,» saka RTU zinātnes

prorektors Tālis Juhna.

Jau patlaban pieci zinātnieki no Latvijas strādā CERN. Četri no viņiem piedalās eksperimentā, kura mērķis ir, izmantojot Lielo hadronu paātrinātāju, novērot un fiksēt jaunus fizikas fenomenus.

Lai koordinētu zinātnisko institūciju un uzņēmēju sadarbību ar CERN, ir izveidota starpdisciplinārā nacionālā darba grupa. Līdztekus tai darbojas arī CERN Baltijas darba grupa, kurā apvienojušās Latvijas, Igaunijas un Lietuvas zinātniskās institūcijas, lai stiprinātu augstas enerģijas daļiņu fizikas kopienu Baltijā.

CERN jau vairāk nekā 60 gadu ir pasaulē vadošais zinātniskais centrs, kurā notiek globāli nozīmīgi zinātnes atklājumi. RTU ar CERN sadarbojas jau kopš 2012. gada.

<https://www.izm.gov.lv/lv/jaunums/latvija-iesniedz-pieteikumu-dalibai-eiropas-kodolpetniecibas-centra>